

Inzicht in GGZ-omzetontwikkeling in de eerste maanden van 2022

Amsterdam, versie 1 juli 2022

Disclaimer

Over dit conceptdocument

- Inzichten in dit document zijn door Gupta Strategists gemaakt op basis van door GGZ-instellingen en verzekeraars aangeleverde informatie
- Dit document is in korte doorlooptijd tussen aanlevering (17 juni) en oplevering (1 juli) tot stand gekomen; enkele instellingen en verzekeraars hebben later gegevens aangeleverd – ook deze informatie is verwerkt

Voorlopige inzichten en conclusies in dit conceptdocument kunnen nog wijzigen

- Vanwege de korte tijd tussen aanlevering en presentatie van dit document zijn niet alle individuele aanleveringen en inzichten met instellingen en verzekeraars getoetst
- Niet alle instellingen hebben een bruikbare dataset aangeleverd; het includeren van aanvullende instellingen in de dataset kan leiden tot andere uitkomsten

Managementsamenvatting

In opdracht van de Nederlandse GGZ (DNGGZ) en Zorgverzekeraars Nederland (ZN) onderzochten we de volume- en omzetontwikkeling in GB- en S-GGZ in de maanden januari t/m april 2022. Hiervoor hebben we bij 30 leden van DNGGZ gegevens opgevraagd over de periode 2018 t/m april 2022; in totaal hebben 19 instellingen bruikbare gegevens aan ons aangeleverd. De instellingen vertegenwoordigen in omvang ruim de helft van de GGZ-sector in Nederland. Ook hebben we gegevens m.b.t. contractafspraken ontvangen van op één na alle zorgverzekeraars.

Bij de onderzochte instellingen is de bruto omzet met 6,7% gedaald t.o.v. 2021

Een combinatie van lagere productie (-6,6%pt) en tarief-effecten (-1,5%pt) zorgt ervoor dat de bruto omzet bij de onderzochte instellingen in de periode januari-april 2022 8,1% lager is dan in dezelfde periode vorig jaar. We hebben hierbij gecorrigeerd met het NZa-prijnsindexcijfer. Door het inzetten van de transitieprestatie wordt de omzetsdaling iets gedempt (+1,4%pt), waardoor het totale effect op de bruto omzet uitkomt op -6,7%. *NB: dit is het effect over de eerste vier maanden van 2022. Indien de overige maanden terug zouden gaan naar verwachte productieniveaus bedraagt de jaarimpact -3,6%*

De productie is in 2022 6,6% lager dan in 2021

We zien in 2022 een toename van 2,6%pt verzuim, daarentegen zetten de onderzochte organisaties wel meer PNIL in. Het extra ingezette PNIL zorgt voor een toename van maximaal 0,8%pt van de in te zetten capaciteit¹. Inzet van extra PNIL kan de omzet vergroten (of daling dempen) maar vergroot ook de kosten; de kosten zijn buiten scope in dit onderzoek.

Verder zien we het aantal no-shows toeneemt met 10%, wat zorgt voor een verder daling van 0,4%pt in het totaal gerealiseerde volume.

Daarnaast zijn er overige effecten die aanvullend zorgen voor een daling. Deze overige effecten kunnen we niet individueel kwantificeren, gezamenlijk is dit echter 4,5%pt daling. Hieronder valt een mogelijke verschuiving van omzet van de onderzochte 19 instellingen naar andere (niet-onderzochte) instellingen, registratie-effecten en afnemende vraag of verschuiving naar andere financieringsstromen.

Tarief-effecten zorgen aanvullend voor 1,5% minder omzet

De totale geobserveerde daling in bruto omzet bedraagt 8,1% t.o.v. 2021, terwijl de volumedaling 6,6% is. De verschil moet worden verklaard door tarief-effecten. In andere woorden: minder omzet per activiteit. Dit kan een gevolg zijn van ZPM, het niet (volledig) verwerken van de NZa-index in de prijzen, en/of andere onderhandelings-effecten.

Transitieprestatie compenseren lagere omzet voor 1,4%pt

Verzekeraars en aanbieders hebben in ongeveer 40% van hun contracten afspraken gemaakt over een transitieprestatie. Deze dekt 1,4%pt van de bruto omzetsdaling. In veel gevallen wordt niet daadwerkelijk de transitieprestatie ingezet, maar zijn andere dempende afspraken gemaakt; vaak is dit een opslagpercentage op het tarief, waarmee het risico van volumedaling voor de aanbieder niet wordt afgedekt. Wanneer wel transitieprestaties worden ingezet zijn deze vaak gekoppeld aan een gelijkblijvend aantal cliënten – dit onderzoek laat vooralsnog een daling zien van 5% in het aantal cliënten onder behandeling. Door deze factoren is het door instellingen geschatte effect van transitieprestatie momenteel nog erg onzeker.

Agenda

Welke deel van de GGZ is in scope?

Hoe groot is productieverlies in jan-apr 2022?

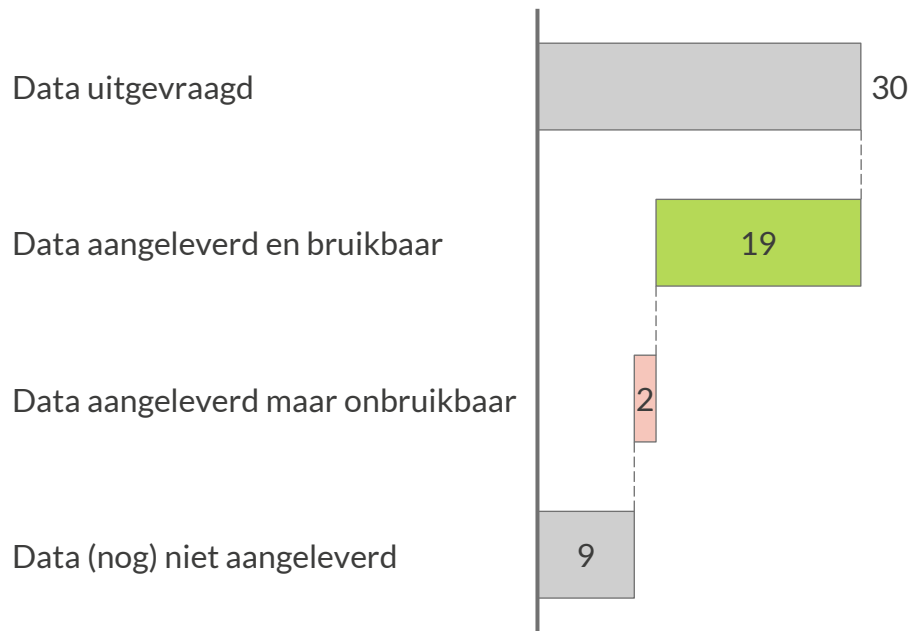
Wat is de impact van het productieverlies op verwachte omzet 2022?

Wat zijn de oorzaken van productie- en omzetverlies?

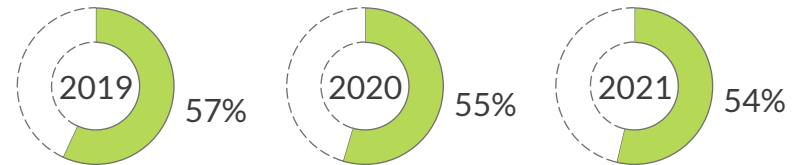
Bijlage

De helft van de gevraagde instellingen heeft een bruikbare dataset aangeleverd, dit vertegenwoordigt 54% van de Zvw GGZ omzet

Deelnemende instellingen [aantal instellingen]

Uitvraag bij de 20 grootste instellingen, plus 10 willekeurige uit de rest van de 50 grootste instellingen

Omzetbereik (% van landelijke Zvw GGZ omzet)

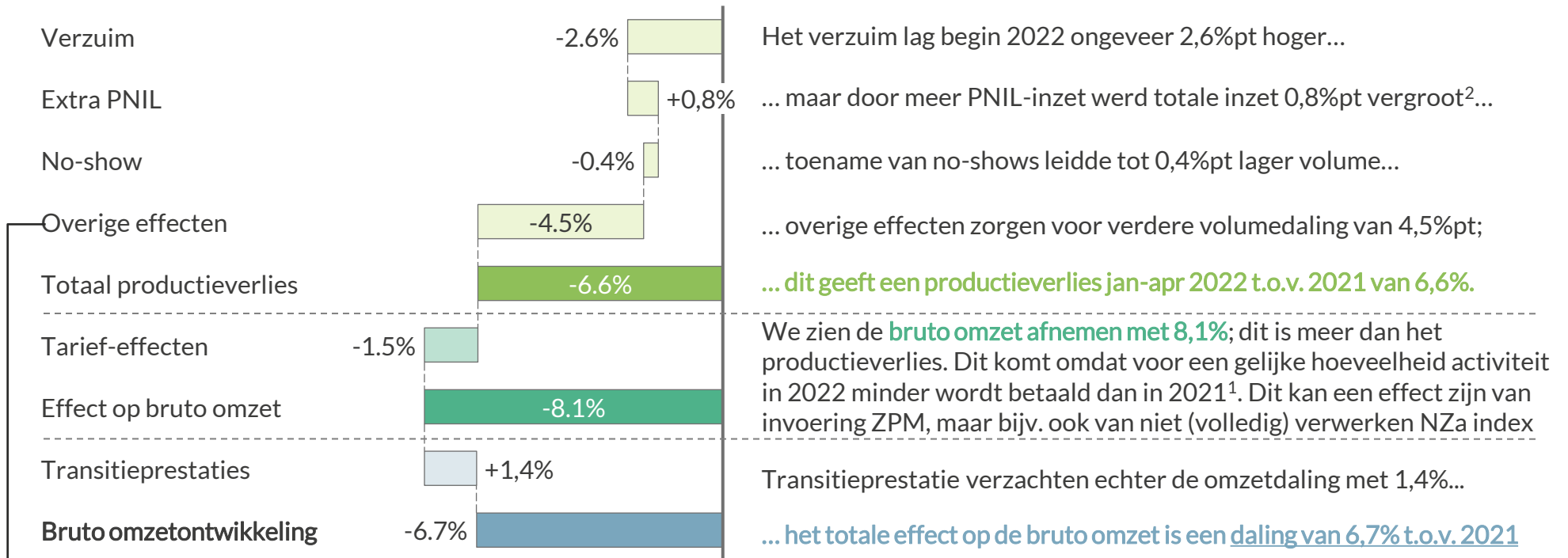
In enkele gevallen was de aanlevering niet bruikbaar, bijv. omdat scenario's voor 2022 geheel ontbraken

In scope zijn de GB-, S- en L-GGZ; acute GGZ is *buitenscope*

Er is sprake van een bruto omzetsdaling van 6,7% in 2022 t.o.v. 2021; dit komt voor 1/3^e door tarief-effecten, en 2/3^e door volumedaling

Effecten die bruto omzet beïnvloeden bij de onderzochte instellingen

[%pt effect op bruto omzet¹, vergelijk van januari-april 2022 t.o.v. 2021]

Mogelijke verklaringen:

- Verschuiving naar de niet onderzochte helft van de markt (op basis van trend 2019-2021 is dit 1 tot 1,5%)
- Registratie-effecten (bijv. ten gevolge van systeemaanpassingen, andere werkwijze, etc.)
- Afnemende vraag en/of verschuiving naar andere financieringsstromen

1) 2021 is gecorrigeerd voor NZa prijsindex om de prijsniveaus van de jaren vergelijkbaar te maken

2) Inzet van PNIL vergroot zowel omzet als kosten; Zorginstellingen geven evenwel aan dat PNIL vooral wordt ingezet op de kliniek, en dus wellicht tot een lagere omzettoename leidt; dit effect is niet nader onderzocht.

Bron: aanlevering instellingen, verzekeraars, analyse Gupta Strategists

Samenvatting van inzichten

Hoe groot is productieverlies in jan-apr 2022?

- Aantal uren daalt fors van '21 naar '22; ondanks beperkte daling in aantal verblijfsdagen daalt het gewogen volume met 6,6%
- Het aantal cliënten daalde jaarlijks t/m 2021 met gemiddeld <1%, van 2021 naar 2022 is er echter een veel grotere daling van 5%

Wat is de impact van het productieverlies op verwachte omzet 2022?

- Afhankelijk van het gebruikte scenario om de bruto omzet voor heel 2022 te prognosticeren daalt de omzet met 3,6% tot 6,7% t.o.v. 2021
- De grootste instellingen hebben een kleinere omzetsdaling dan de rest
- De netto omzet daalt in 2022 met 3,8% tot 6,8% ten opzichte van 2021
- Ongeveer een derde van de contracten heeft een vorm van zekerheidsafpraak ter voorkoming van sterke omzetsdaling
- Ruim 40% van de contracten bevat een afspraak over een transitieprestatie

Wat zijn de oorzaken van productie- en omzetverlies?

- Het verzuim ligt de eerste maanden van 2022 2,6%pt hoger dan in de voorgaande jaren, zelfs hoger dan tijdens de start van de pandemie
- Het aantal gerapporteerde uren no-show neemt sinds 2019 jaarlijks af, maar in 2022 is een trendbreuk te zien door stijgende no-show

Agenda

Welke deel van de GGZ is in scope?

Hoe groot is productieverlies in jan-apr 2022?

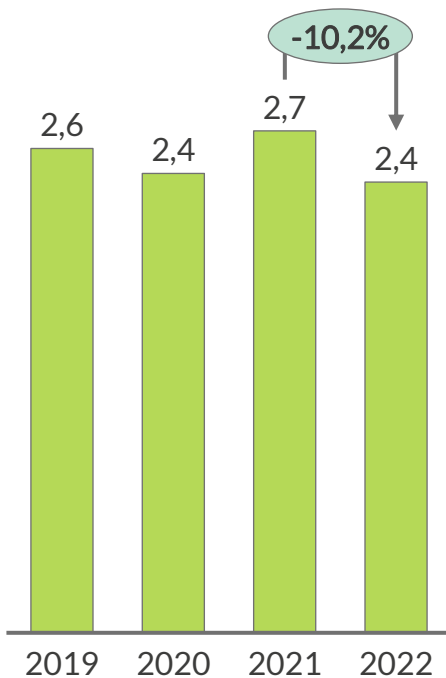
Wat is de impact van het productieverlies op verwachte omzet 2022?

Wat zijn de oorzaken van productie- en omzetverlies?

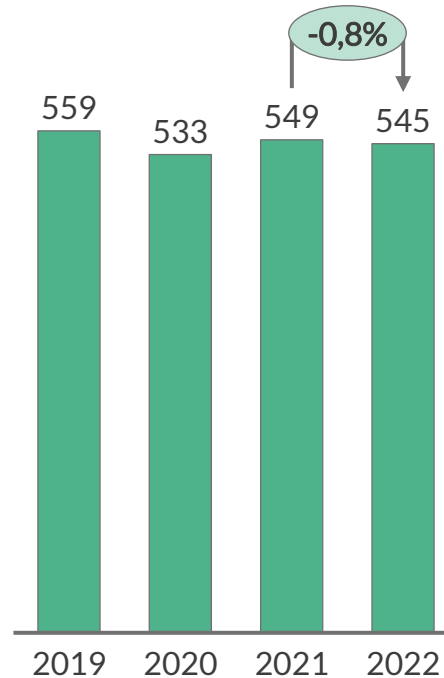
Bijlage

Aantal uren daalt fors van '21 naar '22; ondanks beperkte daling in het aantal verblijfsdagen daalt het gewogen volume met 6,6%

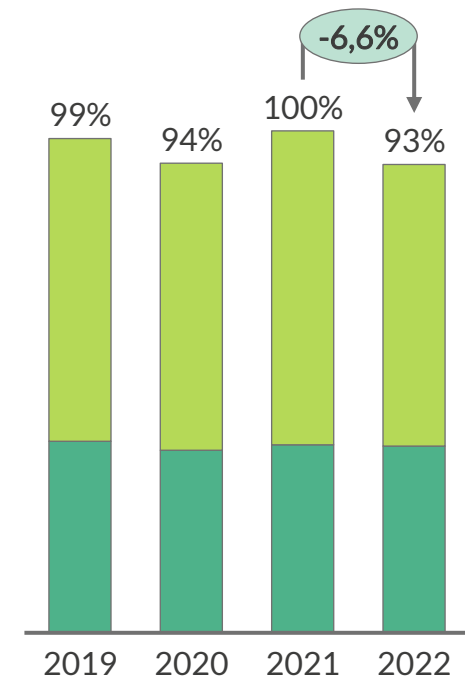
Uren GB- en S-GGZ
[aantal x mln, jan.-apr. 2019-'22]

Verblijfsdagen S-GGZ
[aantal x 1.000, jan.-apr. 2019-'22]

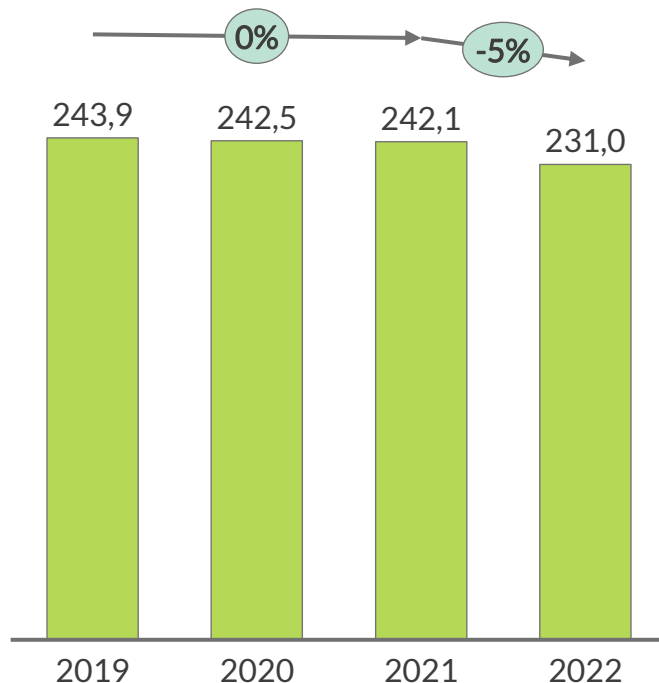

Totale productie GB- & S-GGZ
[gewogen¹, jan.-apr. 2019-'22]

Het aantal cliënten daalde jaarlijks t/m 2021 met gemiddeld <1%, van 2021 naar 2022 is er echter een veel grotere daling van 5%

Aantal cliënten in zorg bij de onderzochte instellingen
[aantal x 1.000, per 30 april 2019-'22]

Aantal cliënten in zorg bij deze instellingen daalt jaar-op-jaar

- Tussen 2019 en 2022 daalt het aantal cliënten dat bij deze instellingen in zorg is jaarlijks
- De daling is gemiddeld <1% per jaar

In 2022 is de daling veel sterker dan in eerdere jaren

- Het aantal cliënten in zorg per 30 april 2022 is 5% lager dan het aantal cliënten op dezelfde dag in 2021
- De jaarlijkse afname is dus met ~5%pt vergroot¹

Agenda

Welke deel van de GGZ is in scope?

Hoe groot is productieverlies in jan-apr 2022?

Wat is de impact van het productieverlies op verwachte omzet 2022?

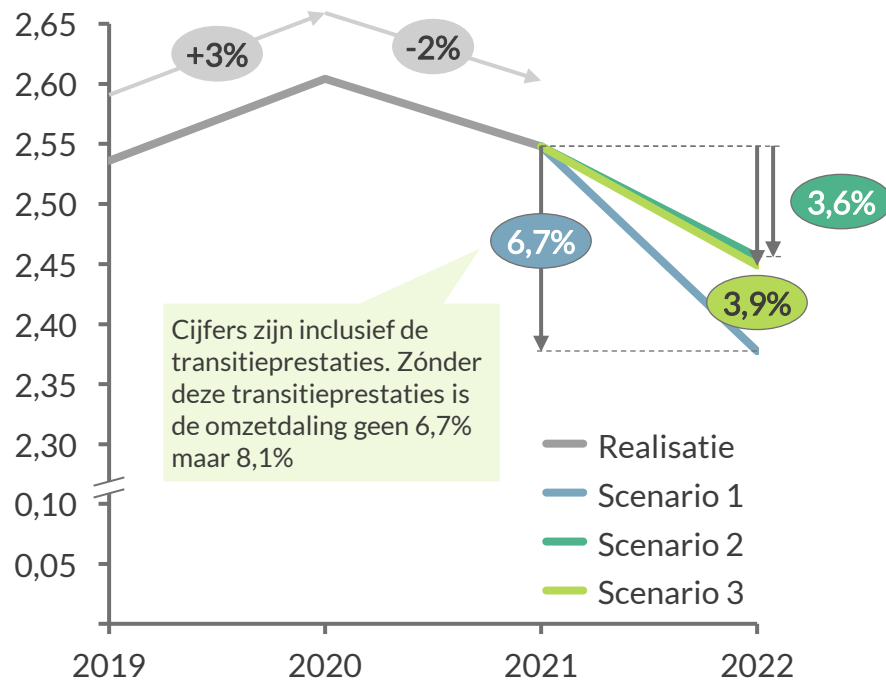
- **Impact op bruto-omzet**
- Impact op netto-omzet
- Contractafspraken die omzetrisko beperken

Wat zijn de oorzaken van productie- en omzetverlies?

Bijlage

Afhankelijk van het gebruikte scenario om de bruto omzet voor heel 2022 te prognosticeren daalt de omzet met 3,6% tot 6,7% t.o.v. 2021

Ontwikkeling bruto omzet bij de onderzochte instellingen
[EUR mld¹, realisatie t/m 2021, scenario's voor 2022]

De bruto omzet steeg en daalde afgelopen jaren

- Tussen 2019 en 2021 steeg (+3%) en daalde achtereenvolgens (-2%) voor de geïncludeerde instellingen

Voor 2022 zijn drie scenario's uitgevraagd

- In **scenario 1** blijft het productieniveau de rest van het jaar (mei t/m dec) gelijk aan het gerealiseerde productieniveau in jan t/m apr; dit leidt tot een daling van 6,7% t.o.v. 2021
- In **scenario 2** wordt de rest van het jaar (mei t/m dec) het vooraf gebudgetteerde productieniveau gehaald; dit leidt tot een daling van 3,6% t.o.v. 2021
- In **scenario 3** wordt de meest recente RvT-kwartaalrapportage, met de daarin gebruikte aannames gehanteerd. Niet alle instellingen hebben dit scenario ingevuld; op basis van 11 instellingen resulteert dit in een daling van 3,9% t.o.v. 2021

Agenda

Welke deel van de GGZ is in scope?

Hoe groot is productieverlies in jan-apr 2022?

Wat is de impact van het productieverlies op verwachte omzet 2022?

- Impact op bruto-omzet
- **Impact op netto-omzet**
- Contractafspraken die omzetrisko beperken

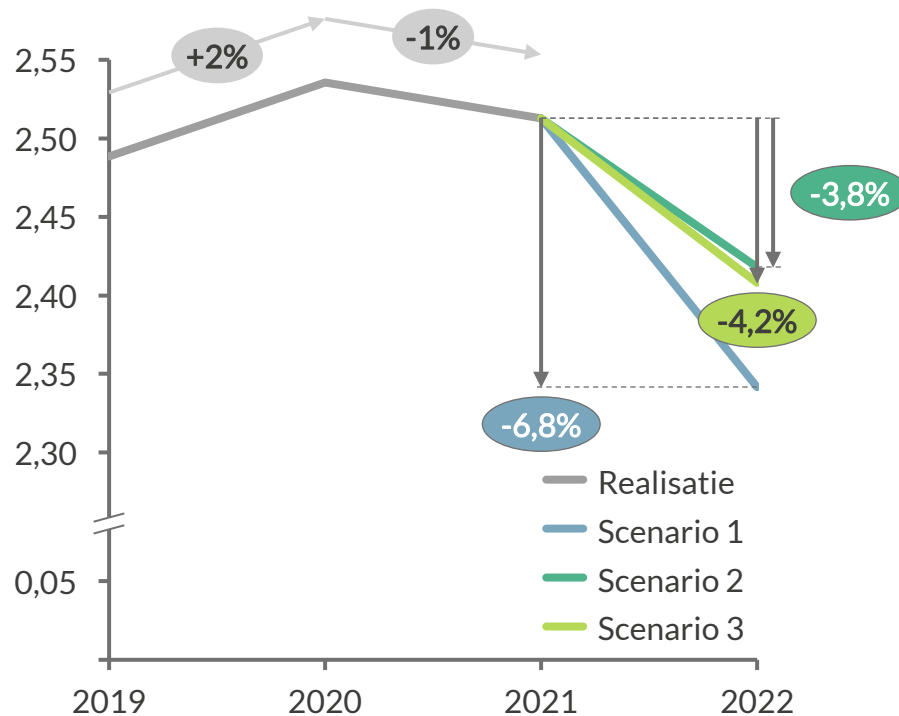
Wat zijn de oorzaken van productie- en omzetverlies?

Bijlage

De netto omzet daalt in 2022 met 3,8% tot 6,8% ten opzichte van 2021

Ontwikkeling netto omzet

[EUR mld¹, realisatie t/m 2021, scenario's voor 2022]

Netto omzet steeg en daalde de afgelopen jaren

- Van 2019 naar 2021 steeg en daalde de netto omzet van de geïncorporeerde instellingen met resp. +2% en -1%

Afhankelijk van het scenario daalt de netto omzet in 2022 met 3,8 tot 6,8%

- In **scenario 1** blijft het productieniveau de rest van het jaar (mei t/m dec) gelijk aan het gerealiseerde productieniveau in jan t/m apr; dit leidt tot een daling van 6,8% t.o.v. 2021
- In **scenario 2** wordt de rest van het jaar (mei t/m dec) het vooraf gebudgetteerde productieniveau gehaald; dit leidt tot een daling van 3,8% t.o.v. 2021
- In **scenario 3** wordt de meest recente RvT-kwartaalrapportage, met de daarin gebruikte aannames gehanteerd. Niet alle instellingen hebben dit scenario ingevuld; op basis van 11 instellingen resulteert dit in een daling van 4,2% t.o.v. 2022

Agenda

Welke deel van de GGZ is in scope?

Hoe groot is productieverlies in jan-apr 2022?

Wat is de impact van het productieverlies op verwachte omzet 2022?

- Impact op bruto-omzet
- Impact op netto-omzet
- **Contractafspraken die omzetriscio beperken**

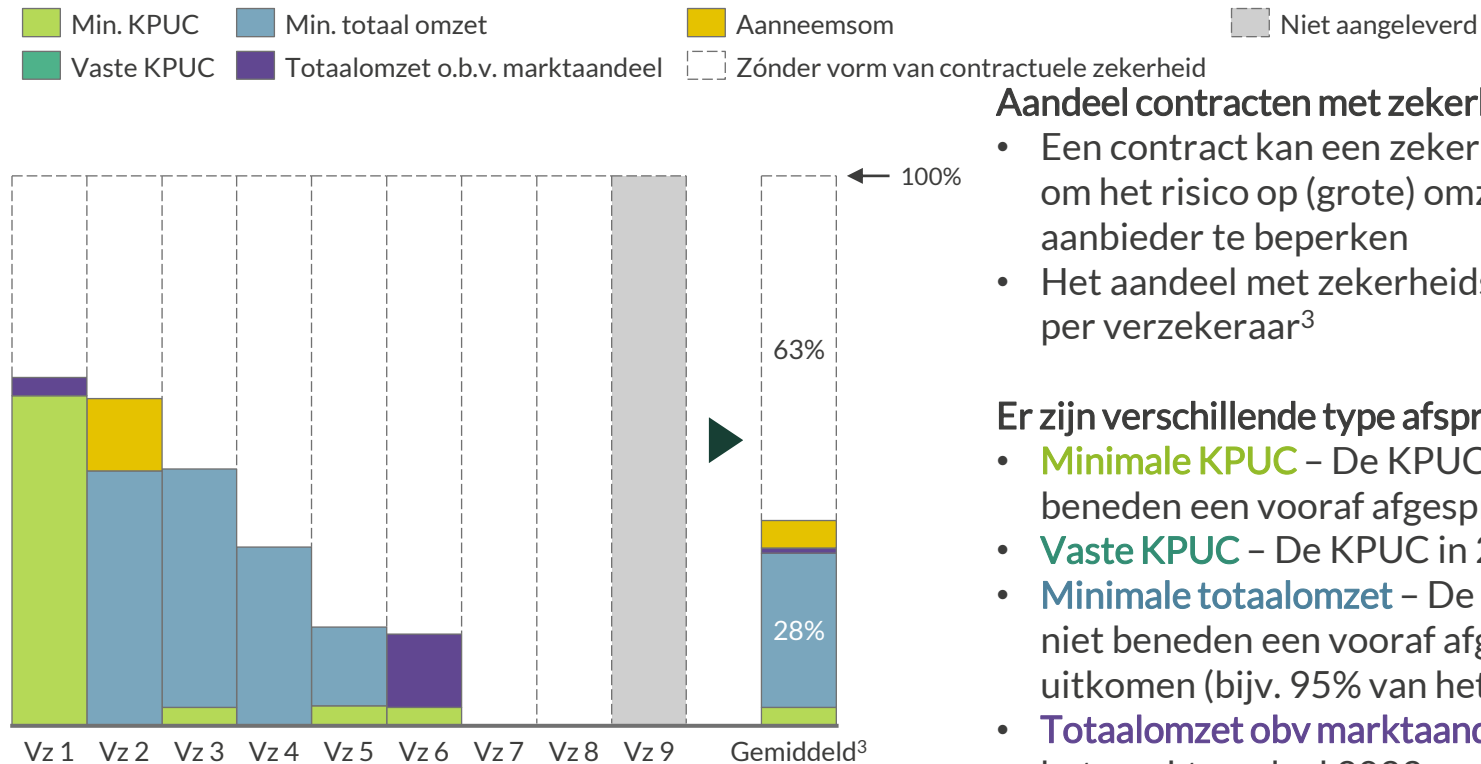
Wat zijn de oorzaken van productie- en omzetverlies?

Bijlage

Ongeveer een derde van de contracten heeft een vorm van zekerheidsafpraak ter voorkoming van sterke omzetsdaling

Contractuele zekerheden in het contract¹

[aandeel van gecontracteerde schade² met een vorm van zekerheidsafpraak, 2022]

Aandeel contracten met zekerheidsafpraak verschilt

- Een contract kan een zekerheidsafpraak bevatten om het risico op (grote) omzetsdaling voor de aanbieder te beperken
- Het aandeel met zekerheidsafpraak verschilt sterk per verzekeraar³

Er zijn verschillende type afspraken

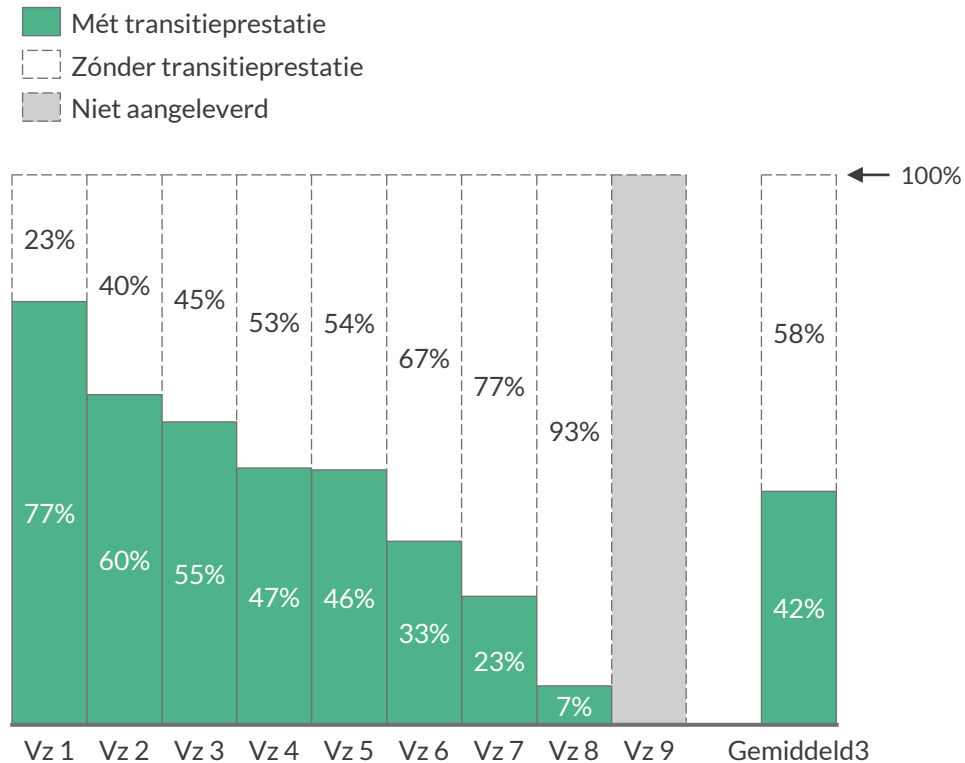
- **Minimale KPUC** – De KPUC kan in 2022 niet beneden een vooraf afgesproken niveau uitkomen
- **Vaste KPUC** – De KPUC in 2022 is een vast bedrag
- **Minimale totaalomzet** – De totaalomzet kan in 2022 niet beneden een vooraf afgesproken bedrag uitkomen (bijv. 95% van het afgesproken plafond)
- **Totaalomzet obv marktaandeel** – De totaalomzet is het marktaandeel 2022 van een vast afgesproken totaalbedrag voor de instelling als geheel
- **Aanneemsom** – De totaalomzet voor 2022 staat vast

1) Onder contractuele zekerheden verstaan we een vorm van bescherming van de zorgaanbieder tegen onbedoelde omzetsdaling, zoals een vaste of minimale KPUC, een minimale totaalomzet of aanneemsom
 2) Indien schade niet bekend of niet aangeleverd is, is het gemiddelde van de wel aangeleverde geraamde schade per instelling bij de betreffende verzekeraar gebruikt; niet alle verzekeraars hebben data aangeleverd
 3) Nummering van verzekeraars komt niet overeen met op andere slides gebruikte nummering
 Bron: aanlevering verzekeraars, analyse Gupta Strategists

Ruim 40% van de contracten bevat een afspraak over een transitieprestatie

Contracten met transitieprestatie¹

[aandeel van gecontracteerde schade² met transitieprestatie, 2022]

Het aandeel contracten met transitieprestatie verschilt per verzekeraar

- Een contract kan een **transitieprestatie** bevatten om het eventuele effect van het ZPM op te vangen
- Variërend per verzekeraar³ heeft 7% tot 77% van de geraamde schade een dergelijke afspraak

Gemiddeld heeft 42% een transitieprestatie

- Gewogen naar geraamde schade per contract heeft ruim 40% transitieprestatie opgenomen in de afspraak

Uit navraag bij verzekeraars blijkt dat het in veel gevallen gaat om een opslagpercentage op de prijzen

- In dat geval dekt de afspraak geen volumerisico

1) Onder contractuele zekerheden verstaan we een vorm van bescherming van de zorgaanbieder tegen onbedoelde omzetzakking, zoals een vaste of minimale KPUC, een minimale totaalomzet of aanneemsom
2) Indien schade niet bekend of niet aangeleverd is, is het gemiddelde van de wel aangeleverde geraamde schade per instelling bij de betreffende verzekeraar gebruikt; niet alle verzekeraars hebben data aangeleverd
3) Nummering van verzekeraars komt niet overeen met op andere slides gebruikte nummering
Bron: aanlevering verzekeraars, analyse Gupta Strategists

Agenda

Welke deel van de GGZ is in scope?

Hoe groot is productieverlies in jan-apr 2022?

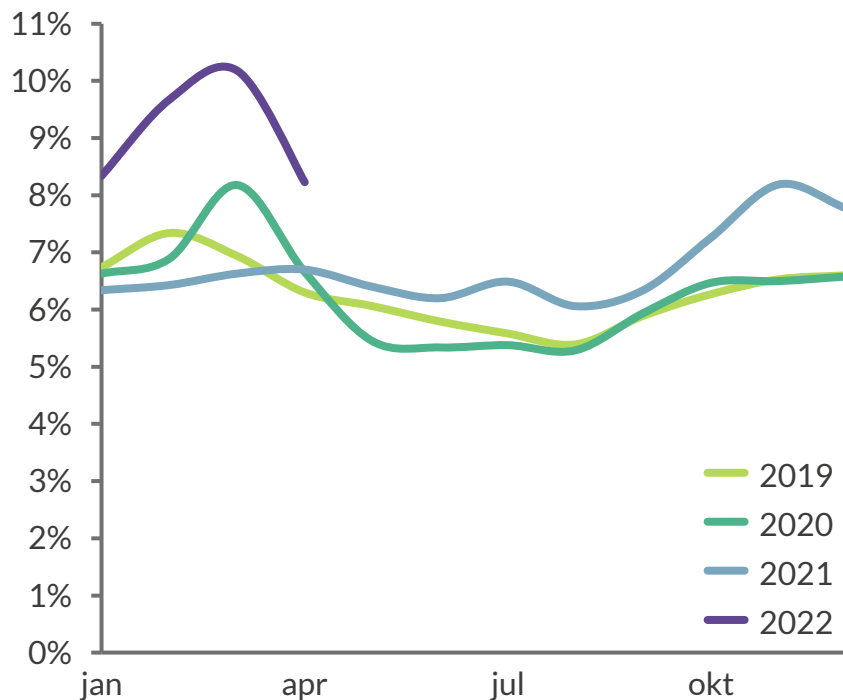
Wat is de impact van het productieverlies op verwachte omzet 2022?

Wat zijn de oorzaken van productie- en omzetverlies?

Bijlage

Het verzuim ligt de eerste maanden van 2022 2,6%pt hoger dan in de voorgaande jaren, zelfs hoger dan tijdens de start van de pandemie

Verzuim per maand
[% , 2019 t/m apr 2022]

Het verzuim volgt jaarlijks een zelfde seizoenspatroon

- In de jaren 2019 t/m 2021 is duidelijk een jaarlijks terugkerend seizoenspatroon te herkennen
- Het gemiddelde verzuim was achtereenvolgens **6,8%**, **7,1%** en **6,5%** voor de jaren 2019 t/m 2021

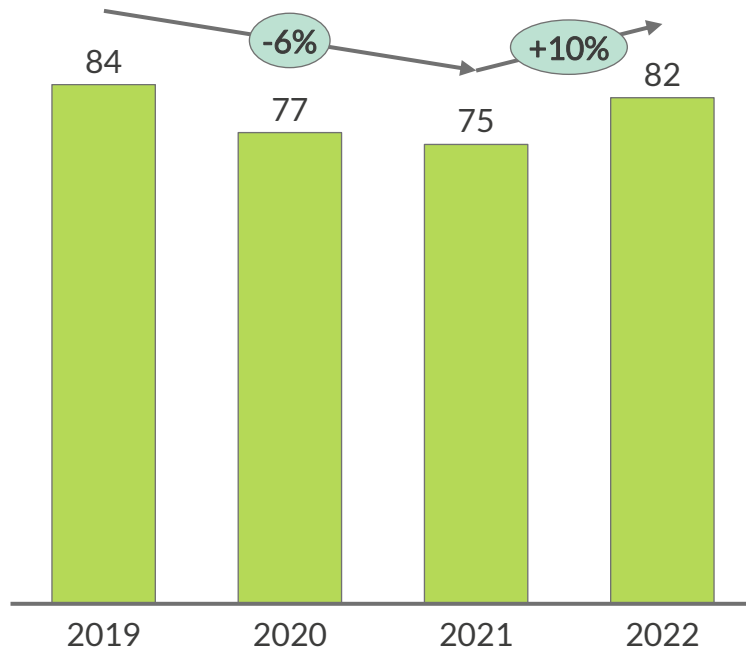
In de eerste maanden van 2022 neemt verzuim fors toe

- In de eerste maanden van 2022 t/m april is het gemiddelde verzuim **9,1%**
- Dit is **2,6%pt** (of 40%) hoger dan in dezelfde periode van 2021

Het aantal gerapporteerde uren no-show neemt sinds 2019 jaarlijks af, maar in 2022 is een trendbreuk te zien door stijgende no-show

No-show

[aantal uren no-show x 1.000¹, januari t/m april 2019-2022]

Het aantal uren no-show neemt af tót 2022

- Vanaf 2019 neemt het aantal gerapporteerde uren no-show af, met gemiddelde 6% per jaar
- In 2022 vind een trendbreuk plaats, het aantal uren no-show stijgt met 10% t.o.v. het jaar 2021

De geschatte impact van deze stijging in 2022 is evenwel klein

- De totale no shows vertegenwoordigen bij de meeste instellingen die hierover rapporteren een productiewaarde ~0,5%, in enkele gevallen oplopend tot boven de 1%; de impact van deze toename is landelijk gezien daarom klein

Agenda

Welke deel van de GGZ is in scope?

Hoe groot is productieverlies in jan-apr 2022?

Wat is de impact van het productieverlies op verwachte omzet 2022?

Wat zijn de oorzaken van productie- en omzetverlies?

Bijlage

- Lijst van instellingen die gegevens hebben aangeleverd
- Spreiding onder instellingen

Bijlage – Lijst van instellingen die gegevens hebben aangeleverd

Altrecht
Arkin
De Viersprong
Dimence
Emergis
G.G.Z. Eindhoven En De Kempen
Geestelijke Gezondheidszorg Delfland
Geestelijke Gezondheidszorg Oost Brabant
Gnet
GGZ Breburg Groep Midden-Brabant
GGZ Centraal
GGZ Friesland
GGZ Ingeest
GGZ Noord-Holland-Noord
Lentis
Mediant
Mondriaan
Parnassia Groep
Pro Persona Ggz
Reinier Van Arkel Groep
Rivierduinen

Agenda

Welke deel van de GGZ is in scope?

Hoe groot is productieverlies in jan-apr 2022?

Wat is de impact van het productieverlies op verwachte omzet 2022?

Wat zijn de oorzaken van productie- en omzetverlies?

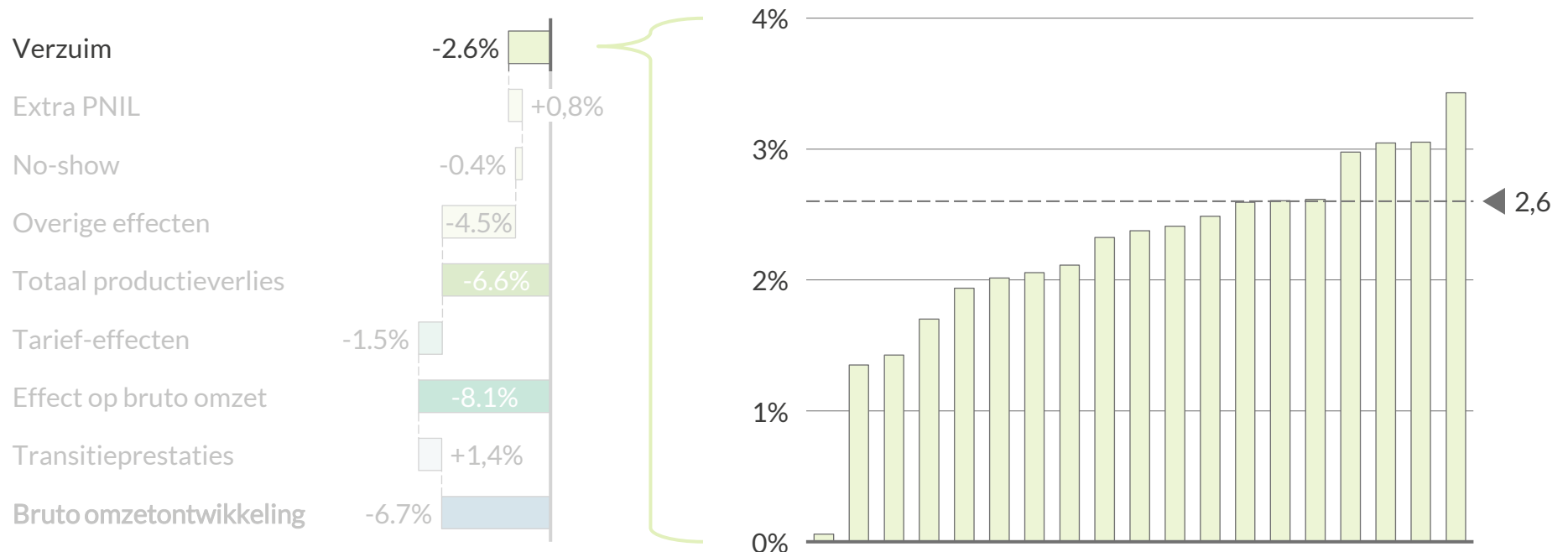
Bijlage

- Lijst van instellingen die gegevens hebben aangeleverd
- Spreiding onder instellingen

Extra verzuim – alle onderzochte instellingen zien in de eerste maanden van 2022 een toename in het verzuim t.o.v. een jaar eerder

Extra verzuim bij de onderzochte instellingen

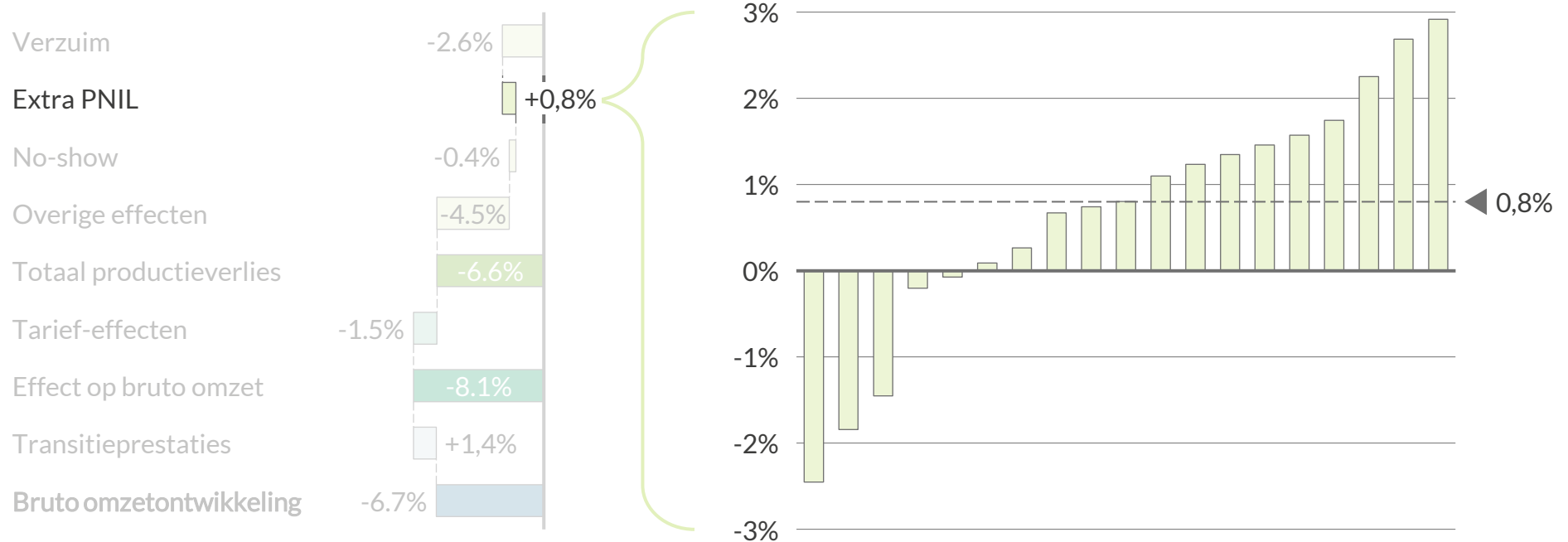
[%pt verandering 2022 t.o.v. 2021¹; elke balk vertegenwoordigt één instelling]

Extra PNIL – de ruime meerderheid van de onderzochte instellingen heeft in jan-april 2022 meer PNIL ingezet dan in 2021

PNIL bij de onderzochte instellingen

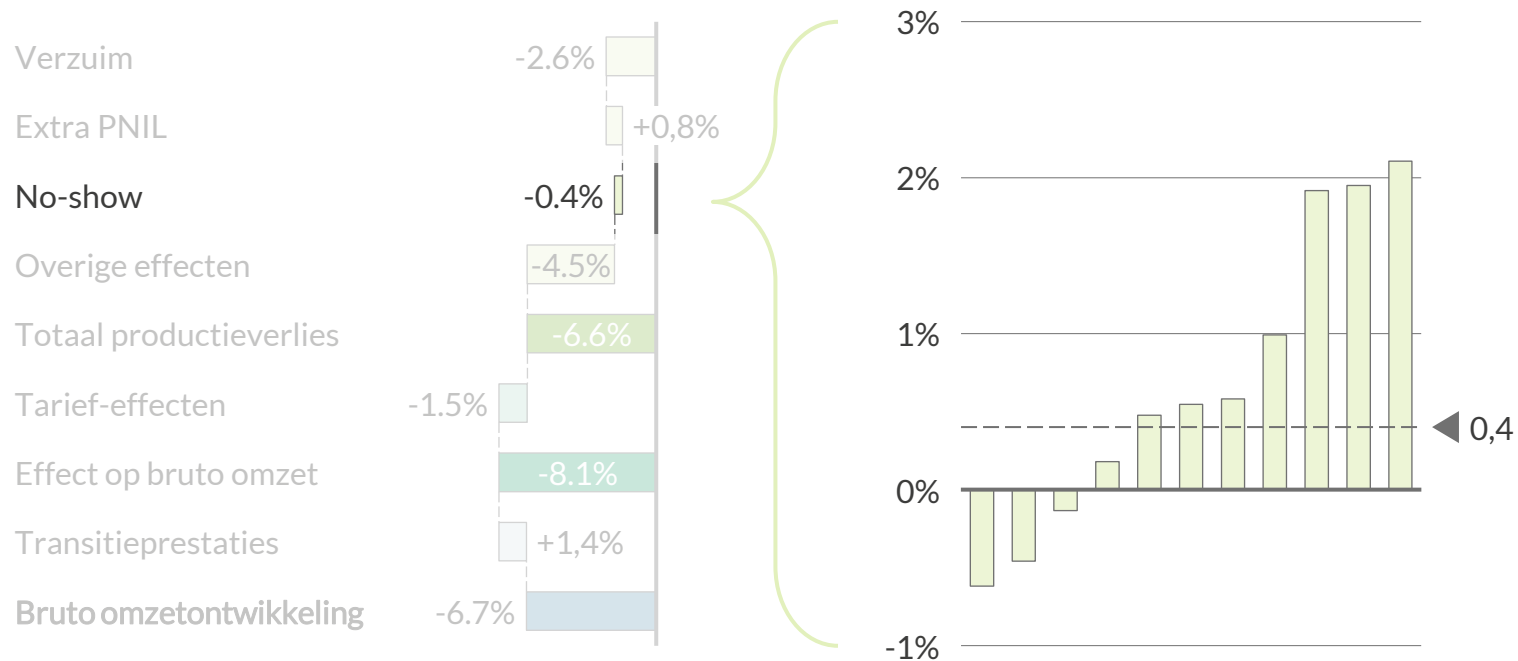
[%pt impact 2022 t.o.v. 2021; stippelijijn = gewogen gemiddelde, elke balk vertegenwoordigt één instelling]

No-show – het aantal no-shows neemt begin 2022 bij de meeste instellingen toe ten opzichte van een jaar eerder

No-show bij de onderzochte instellingen

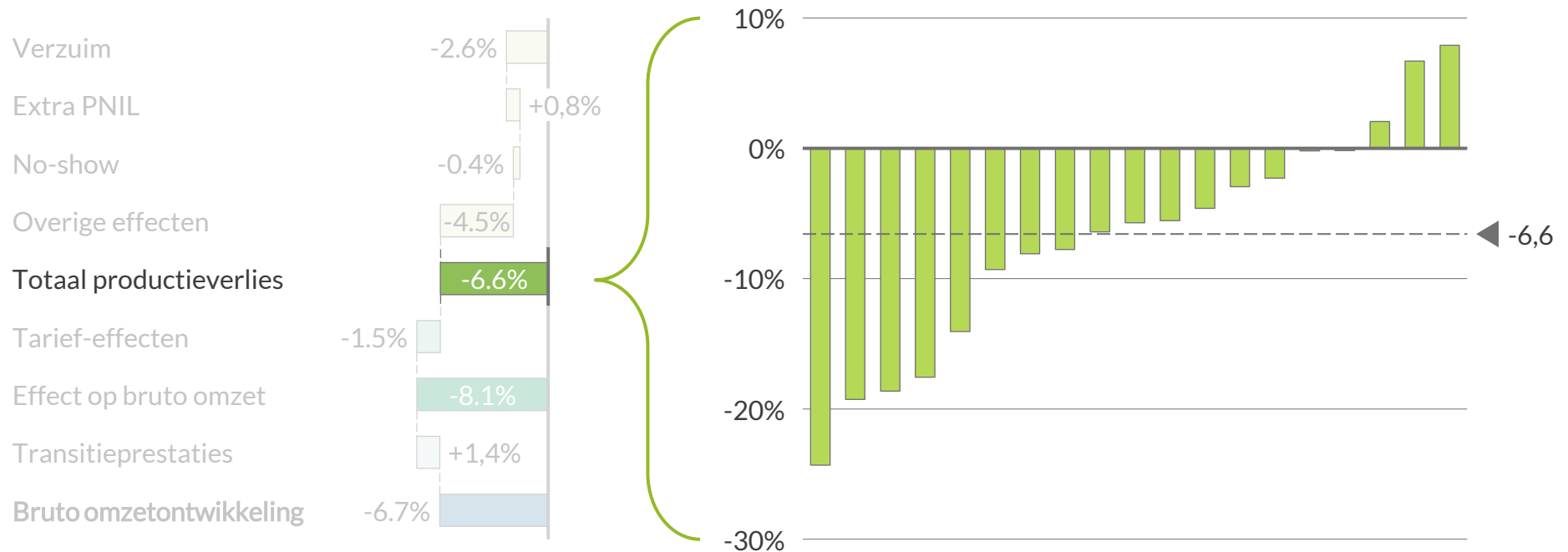
[%pt impact 2022 t.o.v. 2021¹; stippelijijn = gewogen gemiddelde, elke balk vertegenwoordig één instelling]

Totaal productieverlies – bij de meerderheid van de instellingen daalt het gewogen volume begin 2022, echter niet bij allemaal

Productieverlies bij de onderzochte instellingen

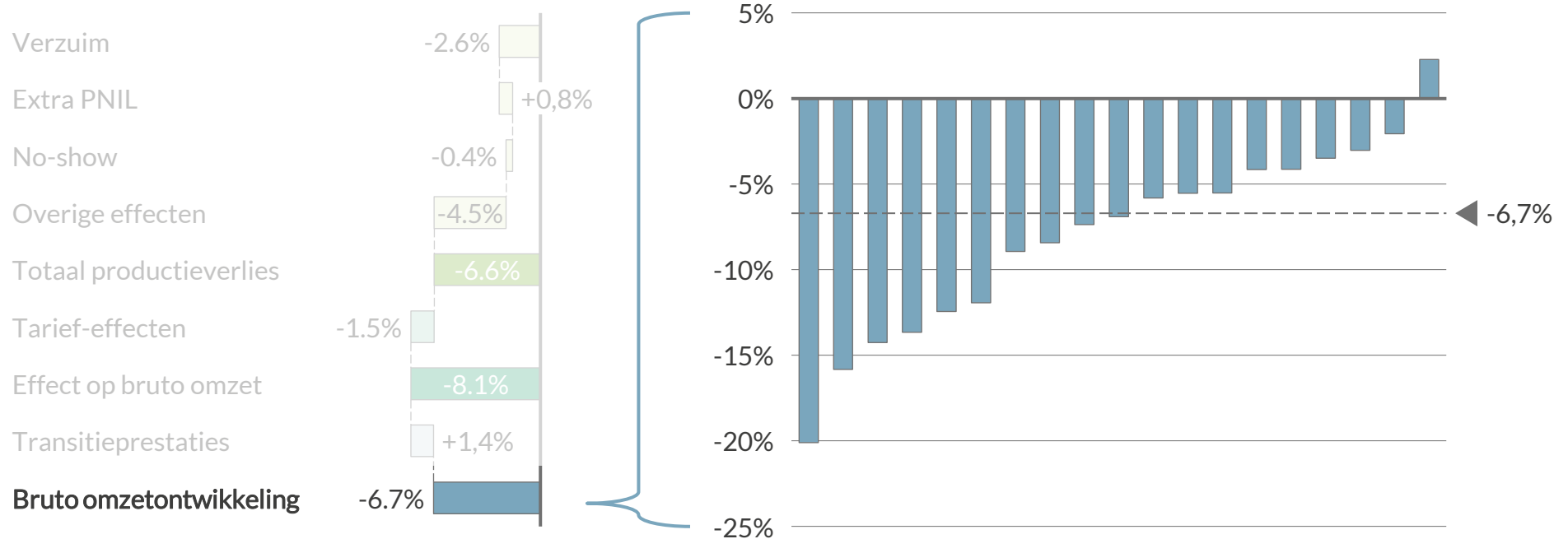
[%pt impact 2022 t.o.v. 2021¹; stippelijijn = gewogen gemiddelde, elke balk vertegenwoordig één instelling]

Bruto omzet (1/2) - de daling in bruto omzet is bij vrijwel alle onderzochte instellingen te zien

Ontwikkeling bruto omzet bij de onderzochte instellingen

[%pt verandering 2022 t.o.v. 2021¹; stippellijn = gewogen gemiddelde, elke balk vertegenwoordigt één instelling]

Bruto omzet (2/2) - de grootste instellingen hebben een kleinere omzetsdaling dan de rest

Ontwikkeling bruto omzet bij de onderzochte instellingen
[%pt verandering 2022 t.o.v. 2021¹; lijn = gewogen gemiddelde]

